

Bildande av Kaitumälvens naturreservat i Gällivare och Kiruna kommuner

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Kaitumälvens naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 5.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade vildmarkskaraktär. Områdets skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

2026-06-08

- skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand, men kantzoner till sjöar och vattendrag ska skyddas från brand,
- ge möjlighet till att med manuella metoder på hävdgynnade våtmarker utföra slätter,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är den urskogsartade skogen med dess stora biologiska mångfald och de värdefulla vattenmiljöerna. Områdets höga värden för friluftslivet liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs. Vandringshinder och ohållbart fiske innebär också hot mot områdets värdefulla vattenmiljöer.

2026-06-08

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar, samt skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar, med undantag för utglesning av trädskikt i områden där renskötsel bedrivs i enlighet med rennäringslagen (1971:437) med tillstånd enligt A 16,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn och för pågående markanvändning nödvändiga anläggningar med tillstånd enligt A 12 eller A14,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon med undantag för körning till och från ströängar med tillstånd enligt A 13, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn,

2026-06-08

13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder,
14. uppföra för den pågående markanvändningen ändamålsenliga anläggningar på ströängar såsom spänger, hässjor och hölador eller mindre kojor,
15. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande, samt
16. i för rennäringsviktiga betesmarker där renskötsel bedrivs i enlighet med rennäringslagen (1971:437) genomföra utglesning av trädskiktet. För att tillstånd ska kunna meddelas krävs att det sker i begränsad omfattning och i bestånd med låga naturvärden, till exempel i täta yngre bestånd, samt att staten äger marken,
17. bedriva undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45), inom området som visas på kartan i Bilaga 4, samt
18. framföra motordrivna fordon i terrängen i enlighet med 1 § andra stycket punkt 7 i terrängkörningsförordningen (1978:594) i syfte att genomföra nödvändiga transporter i samband med undersökningsarbete inom området som visas i Bilaga 4.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, naturvårdande röjning av ungskog, ringbarkning, katning eller annan form av veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. röjning av igenväxningsvegetation och slätter på våtmarker där slätterhävd tidigare förekommit,

2026-06-08

8. undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
9. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom anläggande och underhåll av fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
3. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner,
6. framföra motordrivna fordon,

Vidare är det utan länsstyrelsen tillstånd förbjudet att:

7. ändra banläggning av befintliga skidspår och servicespår inför arrangerande av längdskidåkningstävling, som inte innefattar befintliga vägar. Vid beslutstillfället gäller sträckan i Bilaga 5. Efter givet tillstånd gäller undantag 13 på den nya sträckan.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
3. drift, underhåll, reparation, ombyggnation och avveckling av ledning och ledningsgata inom ramen för gällande koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt inklusive nödvändiga röjningar och borttagande av riskträd i ledningsgata och

2026-06-08

sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

4. genomförandet av åtgärder som behövs för att skydda och vårda fornlämningar i enlighet med 2 kap. 7 § kulturmiljölagen (1988:950),
5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
10. rättighetsinnehavare, såsom arrendatorer och ströängsägare, att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
11. Rättighetsinnehavare, såsom arrendatorer och ströängsägare, att röja och ta bort sly, ta vara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som till exempel spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad,
12. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet,
13. pistning och röjning av sly i samband med banläggning inför arrangerande av längdskidåkningstävling. Undantaget gäller vid för tillfället tillståndsgiven sträckning enligt föreskrift C, samt
14. framförande av terrängskoter på barmark, utanför väg, i samband med banläggning inför arrangerande av längdskidåkningstävling, efter beviljad dispens enligt terrängkörningslagen (1975:1313).

Beskrivning av ärendet

Områdets höga naturvärden uppmärksammades i samband med den storskaliga våtmarksinventeringen (VMI) som utfördes på 1990-talet av länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket. Våtmarkerna Äljäperävuoma och Skaitevuoma, Kuusikkovuoma och Pikkuvuoma

2026-06-08

inom reservatet har konstaterades ha mycket höga naturvärden. Utöver dessa finns även våtmarker med vissa och höga naturvärden i reservatet.

De höga skogliga naturvärdena inom naturreservat Kaitumälven uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under år 2005 genomfördes ett fördjupat samråd med Statens fastighetsverk med premisen att Statens fastighetsverk skulle bevara de skyddsvärda områdena genom frivilliga avsättningar. I försök att nå en överenskommelse ritades gränserna för områdena om. Områdena minimerades för att följa bestandsgränser samtidigt som delar med något lägre naturvärden ritades bort. Någon överenskommelse nåddes dock aldrig och länsstyrelsen och Naturvårdsverket publicerade kompromissförslaget i Naturvårdsverkets rapport 5573 (2006).

Regeringen föreslog i prop. 2008/09:214, Hållbart skydd av naturområden, att de skyddsvärda områden på Statens fastighetsverks marker som pekats ut i denna rapport, ska skyddas som naturreservat och marken ska överföras till Naturvårdsverket. Kaitumälven är ett av dessa områden. Medgivande av överföringen av förvaltningsansvaret från Statens fastighetsverk till Naturvårdsverket för ovanstående områden gjordes av Regeringen den 9 september 2010. Bildandet av Kaitumälvens naturreservat är ett resultat av detta regeringsbeslut.

Frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades åter igen i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav. I Skogspropositionen 2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning 2022.

2026-06-08

Skogsutredningen och Skogspropositionen ledde bland annat fram till regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som gavs till Naturvårdsverket. Enligt uppdraget bör områdena få ett skydd enligt 7 kap. miljöbalken så snart det är möjligt. Delar av södra Kaitumälvens naturreservat omfattas av regeringsuppdraget och kommer därmed att få ett formellt skydd i och med bildande av detta naturreservat.

Inom reservatet ligger även ett antal små myrskiften, så kallade ströängar. Ingen ersättning är utbetald för dessa då länsstyrelsen av praktiska skäl valt att reservatet inte ska inskränka pågående markanvändning för dessa skiften.

Konsultation

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Girjas sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Girjas sameby och Sametinget. Konsultationen har genomförts och avslutats i enighet.

Mineral

Prospektering efter mineral är en omfattande verksamhet i länet. Naturreservatet berör delar av gällande undersökningstillstånd enligt minerallagen; Pikkuvuoma nr 100 och Kuusmaa nr 100. Tillstånden innehas av Kritiske Mineraler AS och KoBold Exploration Sweden AB vilka båda avser guld och järn som förekommer i berggrunden samt koppar. Utöver dessa mineraler avser även Pikkuvuoma nr 100 volfram och Kuusmaa nr 100 kobolt, lantan, lantanider, silver, skandium och yttrium. Beslutet om reservatsbildning har föregåtts av att bolagen förelagts att yttra sig över förslaget till beslut. Deras yttrande redogörs för under *Synpunkter på förslaget* nedan.

Remiss och samråd

På grund av en obestämd krets av sakägare samt ett stort antal delgivningsmottagare tog Länsstyrelsen den 24 mars 2025 beslut om att förslag till beslut om Kaitumälvens naturreservat skulle delges dessa sakägare genom kungörelsedelgivning. Alla sakägare har

2026-06-08

förelagts att yttra sig genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Norrländska Socialdemokraten, och Norrbottens-Kuriren. Enligt 51 § delgivningslagen (2010:1932) har kungörelsedelgivning skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, i detta fall den 7 maj 2025. Därefter har sakägarna en månads yttrandetid. Till kända sakägare skickades även förslaget till beslut per post eller e-post. Dessa informerades även om att ärendet delgavs via kungörelsedelgivning, och de uppmanades att sprida denna information till berörda. Handlingarna fanns tillgängliga hos Länsstyrelsen samt hos Kiruna och Gällivare kommuner från beslutsdagen för kungörelsedelgivning fram tills yttrandetiden löpte ut. Efter kungörelsedelgivningen har länsstyrelsen fått kännedom om ytterligare sakägare i området. I den mån det varit möjligt har dessa uppmärksamats på beslutet och getts möjlighet att yttra sig.

Gällivare och Kiruna kommuner har getts möjlighet att yttra sig. Samråd har genomförts med Naturvårdsverket som tillstyrker förslaget.

Ärendet har även remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Skogsstyrelsen tillstryker förslaget. Försvarsmakten och Naturvårdsverket har meddelat att de avstår från att yttra sig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap meddelar att de inte har några synpunkter i ärendet. Kvenlandsförbundet samt fastighetsägare för Poulitaksvaara 1:5 har meddelat att de motsäger sig bildandet av naturreservatet.

Utöver detta har det inkommit yttranden från SGU, Sametinget, Kobold exploration Sweden AB, Kiruna kommun, Gällivare kommun, Statens fastighetsverk, fastighetsägare för Soutujärvi 2:2, en arrendator av fritidshus samt Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening. Yttrandena redogörs för i mer detalj under avsnittet *Synpunkter på förslaget* nedan.

En dialog har förts rörande rennäringsföreskriften A16 för utglesning av trädskicket i parallella ärenden med sametinget. I dialogen har det framkommit att det framför allt är en restriktion av renskötselrätten kopplad till flyttleder som är problemet med undantag A16. I övrigt har de inget att invända mot föreskriften. I

2026-06-08

detta besluta har föreskriften omformulerats men med samma huvudsakliga innebörd. Flyttleder omnämns inte längre i föreskriften efter denna ändring.

Länsstyrelsen har uppmärksammat att naturreservatet berör två anläggningar där bolaget Vattenfall Eldistribution AB är ledningsinnehavare. Bolaget har på länsstyrelsens förfrågan meddelat att anläggningarna utgörs av en 22 kV markkabel och en 22 kV luftledning. Båda ledningarna är belägna längst väg 833 som utgör reservatets södra gräns. Länsstyrelsen har i parallella reservatsärenet tagit fram ett undantag för kraftledningar vilket även omfattar vattenfall Eldistributions ledningar. Detta undantag läggs till detta beslut som undantag 3 till vilket Vattenfall Eldistribution AB inte uttryckt några synpunkter på.

Samråd enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening har i samband med yttrandet begärt samråd enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Detta då de sett att många sakägare tillhör minoriteten kväner, lantalaiset och tornedalningar med långa anor i trakten. Länsstyrelsen har därefter skickat ut ett erbjudande om samråd till föreningen samt övriga sakägare vilka nämnt sig tillhöra minoriteten i sina yttranden, ägare av fastigheterna Puoltikasvaara 1:5, Soutujärvi 2:2 samt Kvenlandsförbundet. Vidare har en förfrågan även skickats till Svenska Tornedalingarnas riksförbund. Samfällighetsföreningen samt Svenska Tornedalingarnas riksförbund tackade ja och samrådet genomfördes den 25 mars 2026.

Samrådet genomfördes digitalt. Under samrådet hanterades frågor rörande markrättsliga förhållanden. Majoriteten av de frågor rörande markrättigheter som tagits upp under mötet kan hanteras genom redan föreslagna föreskrifter och undantag såsom rättigheter till ströängar. En fråga handlade om ett skidlopp som genomförs i området varje vinter, vilket även kommit upp i yttranden.

Länsstyrelsen har efter samrådet i samförstånd med föreningen lagt till C-föreskriften C7 och undantag från C-föreskrifterna 11-12 i detta beslut för att loppet ska kunna fortsätta bedrivas. Ytterligare en fråga som dök upp på samrådet och belystes som särskilt intressant av Svenska tornedalingarnas riksförbund var hur reservatet i framtiden kan komma att påverka arkeologiska undersökningar.

2026-06-08

Länsstyrelsen hänvisar för potentiella framtida undersökningar till att ansöka om dispens, vilken kan beviljas om särskilda skäl finns.

Synpunkter på förslaget

Kiruna och Gällivare kommuner

Gällivare kommun meddelar att de ser positivt på bildandet då det bidrar till uppfyllande av miljömålen levande skogar, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, storslagen fjällmiljö samt ett rikt växt och djurliv.

Kiruna kommun meddelar att det är viktigt att friluftslivet inte påverkas negativt av naturreservatet. De meddelar att området inte är med i deras översiktsplan. Kiruna kommuns synpunkter bemöts under *Länsstyrelsens bemötande av Kirunas synpunkter* nedan.

Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk har lämnat kommentar på att en del av reservatet berörs av en hemställan som Statens fastighetsverk skickade till regeringen hösten 2024. Regeringen har inte fattat beslut gällande hemställan ännu. Statens fastighetsverk anser att länsstyrelsen ska avvakta beslut om reservatet eller att om länsstyrelsen bestämmer att gå vidare med reservatsbildning av de områden som inte berörs av hemställan och den tidigare skogsutredningen återkomma med en uppdaterad remiss. Länsstyrelsen bemöter yttrandet under *Länsstyrelsens bemötande av Statens fastighetsverks synpunkter* nedan.

Sametinget

Sametinget lyfter att områden för riksintressen för rennäringen berörs av naturreservatet. Sametinget framför i sitt yttrande att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet. Man framhåller att renbetet inte får påverkas negativt och att framkomligheten för renarna och renskötarna inte får hindras. Sametinget menar även att bildande av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker. Vidare framför Sametinget att det samiska kulturarvet, både i form av fysiska lämningar och det immateriella

2026-06-08

kulturarvet i form av exempelvis berättelser, traditioner och beskrivande naturnamn även bör beaktas. Sametinget är positiva till att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på förutsättningarna för renskötseln.

Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening samt ströängsägare och arrendator

Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening meddelar att det inom naturreservat finns marker med lång historisk användning för småskaligt jord- och skogsbruk samt för jakt och fiske. Det finns tomter och fritidshus som arrenderas ut inom reservatet och avstyckningar av privat ägd mark sker. Flera av markägarna i området tillhör minoriteten tornedalingar/lantalaiset/kväner. Föreningen kritiserar länsstyrelsens beslut att inte genomföra en konsekvensutredning enligt förordningen (2024:183). De anser att en sådan utredning skulle visa vilka konsekvenserna naturreservatet får på minoriteten. Samfällighetsföreningen anser att länsstyrelsen ska återkalla förslaget och kalla till samråd med berörda markägare, allmanningen och minoriteten samt genomföra en konsekvensutredning.

Fastighetsägare till Soutujärvi 2:2 har lyft frågan om möjligheten till att ändra eller uppföra nya byggnader på ströängar inom reservatet samt om möjligheten att ta ner träd för byggnationer i en omkrets runt ströängarna baserat på tidigare rättigheter.

Arrendatorn har frågat hur reservatsbildningen påverkar möjligheten att friköpa ett arrende med tomt i framtiden samt skötsel av en anläggning i form av en vattenpump från Kaitumälven till byggnaden på tomten.

Länsstyrelsen har lagt in förtydligande i föreskrifterna att arrendatorer och ströängsägare berörs av undantag för befintliga byggnader och anläggningar.

Sveriges geologiska undersökning

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga som innehåller allmänna ställningstaganden som gäller reservatsbildning i förhållande till mineralintressen. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut. För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens

2026-06-08

administrativa börda, efterfrågar SGU att det ska framgå tydligt av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet undantas från A och C föreskrifterna.

SGU menar att detta är viktigt eftersom de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar vidare att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De menar att reservatsbildningar kan påverka viljan att prospektera, vilket leder till minskad geologisk kunskap om malmpotentiella områden. SGU vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Vidare framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete.

SGU avstyrker reservatsbildning som berör områden av riksintresse enligt 3 kap. 7 § MB. Vidare avråder de starkt från reservatsbildning som berör väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential. De avråder från reservatsbildning i områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. Vidare avråder de från reservatsbildning som kan fragmentera malmpotentiella områden, med hänvisning till att detta försvårar och potentiellt omöjliggör framtida eventuell gruvverksamhet och relaterad infrastruktur. Slutligen framför SGU att en redogörelse kring relaterade samhällskonsekvenser för mineralnäringen hade varit önskvärt. Yttrandet bemöts i avsnittet Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter.

KoBold Exploration Sweden AB

Prospekteringsbolaget KoBold Exploration Sweden AB avstyrker bildande av naturreservatet i den del som överlappar med deras

2026-06-08

undersökningstillstånd och bedömer det som oproportionerligt att förbjuda undersökningar och utvinning av potentiellt kritiska och strategiskt samhällsviktiga mineral inom området.

Bolagets inställning grundar sig på att naturreservatet överlappar med deras undersökningstillstånd Kuusmaa nr 100, vilket är beläget inom Nautens deformationszon samt samma metallurgiska domän som Kiirunavaara och Per-Geijer. Varav det senare är ett område med en av Europas största resurs för sällsynta jordartsmetaller, vilka är betecknade som kritiskt eller strategiskt viktiga enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial. Bolaget anger därför att undersökningstillståndet har stor fyndpotential för kritiska och strategiskt samhällsviktiga mineral såsom koppar, guld, kobolt, litium och nickel och andra sällsynta jordartsmetaller. Bolaget pekar på att det finns strukturer och omvandlingssystem i området som är vanligt förekommande vid fynd av dessa mineraler.

Bolaget pekar även på att områden med potential för ovan nämnda mineralfyndigheter enligt 3 kap. 7 § miljöbalken så långt som det är möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra en utvinning av mineraltillgångarna. Det föreslagna naturreservatet utgör enligt bolaget ett hinder för nödvändiga undersökningar av områdets geologi och en eventuell framtida utvinning av mineralerna. Vidare menar bolaget att reservatsbildningar kan skrämma bort seriösa aktörer som vill investera i malmletningsprojekt och som kan hjälpa Sverige till en ökad utvinning av strategiskt och samhällsviktiga mineral.

Inom Kuusmaa nr 100 planerar bolaget att undersöka malmpotentialen med undersökningar i fält. Bolaget bedömer att de undersökningar som planeras, geofysiska mätningar samt provtagning av jord och berg, inte lämnar några påtagliga eller långvariga skador på naturmiljön. Därför menar bolaget att det inte finns skäl till att förbjuda denna typ av undersökningar. Den mer ingripande åtgärden att provborra kräver framförelse med banddriven borrhugg vilket om det sker på våtmarker på vintern har lågt marktryck och inte lämnar korrelaterade skador om den framförelse på rätt sätt. Kvar blir på platsen ett foderrör som kapas vid markytan och är i stort sett osynligt.

Det är i samband med provbrytning eller gruvverksamhet som betydande miljöpåverkan uppstår. Eftersom dessa verksamheter är

2026-06-08

tillståndspliktiga anser bolaget att inga särskilda förbud behövs i förhand.

Ska länsstyrelsen gå vidare med reservatsbildningen föreslår bolaget att den ska förenas med ett generellt undantag som tillåter; undersökning av mineralförekomster samt för detta sammanhängande verksamheter och åtgärder, andra konstellationer av undersökningar än ovan beskrivna ifall undersökningstillståndet överlåtes eller ska vidareutvecklas till gruvverksamhet samt om nya undersökningstillstånd ska kunna sökas inom området.

Vidare anser bolaget att länsstyrelsen i enlighet med 3 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska utreda föreskrifternas konsekvenser och dokumentera det i en konsekvensutredning. Denna utredning ska innehålla en analys över vilka åtgärder som vidtagits för att beslutet inte ska medföra mer långtgående begränsningar än vad som krävs för att uppnå beslutets syfte såsom att den aktuella regleringen stämmer överens med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Bolaget förutsätter att utredningen genomförs och kommuniceras med bolaget innan något beslut fattas.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området omfattar en mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid.

Reservatets sjöar och vattendrag ingår i Torne och Kalix älvsystem som är utpekade av Naturvårdsverket som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag och Natura 2000 älven SE0820430 Torne och Kalix älvsystem.

Länsstyrelsen saknar, utöver resultatet från Våtmarksinventeringen, detaljerad kunskap om reservatets våtmarker, sjöar och vattendrag. Reservatet är därför avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med

2026-06-08

anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Regering och riksdag har uppdragit åt länsstyrelserna att arbeta med skydd och skötsel av värdefull natur. Områdesskyddet är en prioriterad del av regeringens miljöpolitik, som både på nationell och regional nivå följer fastställda riktlinjer och strategier.

Beslutet följer gällande riktlinjer för urval och bildande av naturreservat. Det ligger i linje med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för naturvärden och friluftslivet och som enligt 3 kap. 6 § andra stycket MB ska

2026-06-08

skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för dessa riksintressen.

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Reservatsbildningen medför inget uppförande av höga objekt. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Reservatet berör område som är av riksintresse för Natura 2000 Habitatdirektivet enligt 4 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för dessa riksintressen.

Det finns ytterligare två intressen att beakta; naturvårdsintresset och intresset av att utvinna värdefulla ämnen eller material. Länsstyrelsen bedömer att dessa är betrakta som allmänna intressen enligt 3 kap. MB.

Kaitumälvens mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden och ska enligt 3 kap. 6 § 1 st. MB så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta naturvårdsintresse.

Naturreservatet berör ett område som har potential att innehålla värdefulla ämnen eller material och ska, enligt 3 kap. 7 § 1 st. MB, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. I området planeras undersökningsverksamhet enligt minerallagen. Det är dock inte ännu känt om det finns några förekomster som är brytvärda i området. Länsstyrelsen bedömer att det finns goda skäl för att den kunskapsuppbyggnad som undersökningsverksamheten innebär får möjlighet att fortgå även efter att reservatet bildats. Därför har länsstyrelsen infört en föreskrift med tillståndsplikt för undersökningsarbete enligt gällande minerallagstiftning samt tillhörande terrängkörning. Se vidare i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter, Mineralintressen*.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreseptat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3

2026-06-08

och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett antal ströängsskiften, som huvudsakligen består av mindre våtmarksområden som har en historisk bakgrund som slättermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av dessa skiften inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom dessa ströängsskiften. Det innebär att slätter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftena. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängarna. Reservatsbeslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängarna. Vid körning till och från ströängsskiften i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Kiruna kommun

Kiruna kommun meddelar att reservatet inte får påverka friluftslivet negativt. Länsstyrelsen menar att bildandet av reservatet bidrar till en positiv utveckling av friluftslivet genom att bevara ytor av orörd natur. Föreskrifterna syftar också på att möjliggöra satsningar på friluftslivet i reservatet.

2026-06-08

Statens fastighetsverks synpunkter

Länsstyrelsen har förtydligat att en del av reservatet omfattas av regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240. Denna del omfattas dessutom av hemställan som statens fastighetsverk skickat till regeringen. De områden som omfattas av regeringsuppdraget ska skyddas skyndsamt. Oaktat eventuell kommande överföring av mark ser länsstyrelsen ingen anledning till att skjuta på beslutet ytterligare

Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening samt ströängsägare

Samfällighetsföreningen motsätter sig bildandet. Soutujärvi-Puoltikasvaara samfällighetsförening har i yttranden framfört att länsstyrelsen inte skickat till alla berörda fastigheter. Länsstyrelsen har skickat beslutsförslaget till de sakägare som vid tidpunkten var kända. Mot bakgrund av det stora antalet sakägare och misstanke om okända sakägare valde länsstyrelsen dessutom att kungöra förslaget till beslut i ortstidningarna i enlighet med 49 § delgivningslagen (2010:1932). Länsstyrelsen ser att kungörelsedelgivningen fått önskad effekt eftersom tidigare okända sakägare har hört av sig.

Samfällighetsföreningen uppger i sitt yttrande att sakägare inom området idkar sig åt småskaligt jord- och skogsbruk samt jakt och fiske. Jakt och fiske är tillåtet inom naturreservatet. Länsstyrelsen vill förtydliga att jakt och fiske är tillåtet inom naturreservatet. Enligt beslutet är det även tillåtet att använda terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. På ströängarna i naturreservatet är jord- och skogsbruk tillåtet. Körningen till och från ströängen får göras efter erhållet tillstånd från länsstyrelsen, för att säkerställa att inga skador på naturvärden och mark uppstår. Reservatsföreskrifterna håller även öppet för slätter på andra marker inom området med bakgrund av att den historiska användningen kan ha lett till att hävdgynnade naturvärden kan finnas på våtmarkerna vilka länsstyrelsen vid beslutstillfället saknar detaljerad kunskap om.

Vad gäller avstyckningar av befintliga fastigheter behandlas detta som en separat process från reservatsbildning.

2026-06-08

Länsstyrelsen har på begäran genomfört samråd enligt minoritetslagstiftningen. Länsstyrelsen ska så långt det går genomföra denna typ av samråd och har i detta ärende bedömt att det ska genomföras. Kännedom om huruvida minoriteten berörs av en reservatsbildning kan i dagsläget endast komma länsstyrelsen till känna genom att minoriteten hör av sig. Vid det genomförda samrådet har det informerats om underlag där berörda själva kan se om de berörs av andra pågående reservatsbildningar.

Samfällighetsföreningen kritiserar vidare att länsstyrelsen inte genomfört en konsekvensutredning enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. De menar att en sådan kan visa reservatets påverkan på historiska och kulturella markanvändare som minoritetsbefolkning. En sådan utredning syftar till att utreda ordningsföreskrifters påverkan på allmänhetens intressen. Länsstyrelsen bedömer att C-föreskrifterna (ordningsföreskrifterna) endast utgör förtydliganden av allemansrätten. Samfälligheten efterfrågar snarare en utredning om påverkan på deras enskilda intressen vilket länsstyrelsen inte är skyldig att utreda enligt Förordningen.

Angående möjligheten till att ändra byggnader är detta tillåtet med länsstyrelsens tillstånd enligt Föreskrift A 11. För ströängens ändamålsenliga brukande har länsstyrelsen efter yttranden rörande att uppföra byggnader valt att lägga till föreskrift A14, vilken innebär att det med tillstånd kan sättas upp byggnader relaterade till pågående markanvändning såsom lador, hässjor, spänger, broar och alternativt någon liten skogskoja. Vilken typ av byggnad som är att avse som kopplad till pågående markanvändning blir en bedömningsfråga i samband med tillståndsprocessen. Att länsstyrelsen anser att tillstånd bör krävas är för att säkra att det inte sätts upp byggnader som ligger utanför ströängens syfte såsom fritidshus, vilka även kräver bygglov och kan kräva dispens från strandskydd m.m.

Vad gäller frågan rörande rätten att avverka runt ströängarna, vilken har lyfts med anledning av önskan att kunna uppföra byggnader, bedömer länsstyrelsen att en ansökan om dispens behöver göras i varje enskilt fall. Detta för att en prövning av befintlig rätt och var denna rätt föreligger ligger på sökande att styrka. Vidare är en rättighet att avverka inte undanhållen andra regelverk rörande var man får och inte får avverka.

2026-06-08

Mineralintressen

SGU önskar att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska undantas från A och C-föreskrifterna.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden. Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså främst åtgärderna i sig som måste regleras, inte vem som utför dem. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill påtala att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens.

Varken SGU eller KoBold Exploration Sweden AB delar länsstyrelsens bedömning att det föreslagna naturreservatet inte påtagligt försvårar utvinningen av värdefulla ämnen eller mineral inom riksintresset och bolaget anser inte att länsstyrelsen har gjort någon bedömning alls om beslutets förenlighet med hushållningsbestämmelserna för områden med kända mineraliseringar.

KoBold Exploration Sweden AB menar att det finns formationer vilka gör gällande att det kan finnas fyndigheter av mineraler som vilka är betecknade som kritiskt eller strategiskt viktiga enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Inför beslutet har länsstyrelsen gjort en avvägning mellan naturvårdsintresset och samhällets behov av metaller och mineral. Det finns idag inte tillräckliga underlag för att kunna säga något om

2026-06-08

huruvida brytning av mineraler inom reservatsområdet är företags- eller samhällsekonomiskt motiverade. Det är däremot väl känt att naturvärdena i området är mycket höga och reservatsbildningen syftar till att skydda dessa värden som länsstyrelsen bedömer är av såväl nationell som internationell betydelse. Vidare berörs området i delar av riksintresse för rennäring som myndigheten bedömer kommer att gynnas av reservatsbildningen.

Inventeringen av reservatsområdet samt efterföljande marköverföring av större delen av området från Statens fastighetsverk till Naturvårdsverket är resultatet av ett regeringsuppdrag och regeringsbeslut efter prop. 2008/09:214, Hållbart skydd av naturområden. Vidare omfattar delar av reservatet ett område vilket ingått i regeringsuppdraget skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240). Båda områdena ska skyddas så snart som möjligt enligt 7 kap. miljöbalken.

De två undersökningstillstånden som finns i reservatet, vilka båda till delar avser mineral som omfattas av förordningen om kritiska råmaterial (EU 2024/1252), berör totalt ca 1015 ha, vilket utgör 20% av reservatsområdet. KoBold Exploration Sweden AB:s undersökningstillstånd Kuusmaa nr 100 täcker ca 868 ha vilket bara i sig utgör cirka 17% av reservatsområdet. Skogen inom dessa delar utgörs till stor del av urskogsartad fjällnaturskog.

Undersökningstillståndet sträcker sig vidare över våtmarkerna Kuusikkovuoma och Pikkuvuoma vilka båda redovisats ha mycket höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen (VMI). Vidare är alla av undersökningstillståndet berörda sjöar och vattendrag i norra delen av naturreservat delar av avrinningsområdet till Kalixälven som är nationellt utpekade som värdefulla vatten av Naturvårdsverket. Reservatsbildningen förväntas stärka skyddet av alla dessa nämnda områden, samt bidra till minskad fragmentering av naturvärdena.

Sammantaget bedömer länsstyrelsen därför att det inte är tillrådligt att avvakta med reservatsbildningen, eller tillmötesgå KoBold Exploration Sweden AB:s yrkande om att undanta gällande undersökningstillstånd, kända mineraliseringar, prospekteringsmål och gruvdrift.

Samtidigt finns ett stort samhällsintresse för metaller och mineral som bland annat krävs för den gröna omställningen och bättre geologisk kunskap kan dessutom ha en stor betydelse för andra

2026-06-08

intressen i samhället som t.ex. infrastruktur och byggande. Länsstyrelsen anser det därför som rimligt att den kunskapsuppbyggnad som undersökningsarbetet utgör ges förutsättningar att fortsätta även efter att reservatet bildats. Med detta som utgångspunkt har länsstyrelsen eftersträvat en lösning där de höga naturvärdena skyddas samtidigt som undersökningsarbetet kan fortlöpa.

Länsstyrelsen har tillfört detta beslut två nya föreskrifter, A 17 och A 18 som öppnar upp för möjligheten att genomföra undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45), samt terrängkörning genom reservatet i samband med arbetet, efter beviljat tillstånd från Länsstyrelsen. Föreskriftsområdet redovisas i Bilaga 4 och omfattar de områden som berörs av gällande undersökningstillstånd.

KoBold Exploration Sweden AB begär även att gruvverksamhet, inklusive utvinning av metall och mineral samt uppförande av tillhörande infrastruktur, tillåts under förutsättning att erforderliga tillstånd har inhämtats. Länsstyrelsen anser inte att de underlag som hittills presenterats är tillräckliga för att motivera införandet av ett undantag för mineralutvinning eller att ett undantag för gruvverksamhet är förenligt med naturreservatets syfte.

Länsstyrelsen anser att i det fall en brytvärd fyndighet kan påvisas i ett senare skede så är det då avvägningen bör ske om huruvida bevarandet av naturvärdena på platsen eller mineralbrytning är det som ger mest samhällsnytta. Det finns i dag inte tillräckliga underlag för att bedöma områdets samhällsnytta utifrån dess malmpotential.

En stor del av Norrbottens län omfattas av förfallna, ansökta eller beviljade undersökningstillstånd. Av alla prospekteringsprojekt som initieras är det endast en ytterst liten andel som ger tillräckliga indikationer på närvaron malm. Processen från det inledande fältkarteringssteget till initieringen av en gruvplanering kan ta flera årtionden, även om de geologiska indikationerna visar sannolik förekomst av malm.

Länsstyrelsen konstaterar att ett naturreservatsbeslut behöver fattas snarast, dels för att länsstyrelsen ska kunna följa regeringsbeslutet att marken ska skyddas som naturreservat (enligt prop. 2008/09:214) och regeringsuppdraget (M2022/01240).

2026-06-08

KoBold Exploration Sweden AB önskar att en samlad konsekvensanalys för mineralnäringen ska redogöras för vid reservatsbildningar. Länsstyrelsen är medveten om att reservatsbildning kan få konsekvenser för olika näringar, men har inte någon skyldighet att göra mer omfattande avvägningar än vad som gjorts i ärendet.

Konsekvensutredning

Enligt 3 och 5-7 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Förordningen tar sikte på sådana föreskrifter som följer av 8 kap. regeringsformen (1974:152). Det är därmed endast ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, de s.k. C-föreskrifterna, som omfattas av bestämmelserna. Beslut om inskränkningar enligt 7 kap. 5-6 §§ miljöbalken, de s.k. A- och B-föreskrifterna, omfattas alltså inte av förordningen och någon konsekvensutredning behöver därför inte tas fram för dessa delar.

Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Kaitumälvens naturreservat

Kommuner: Gällivare och Kiruna

Lägesbeskrivning: ca 38 km N om centrala Gällivare

Fastigheter: Gällivare Kronoöverloppsmark 2:62;
Naturvårdsverket
Gällivare Kronoöverloppsmark 2:1;
Statens fastighetsverk
Gällivare Neitisuando 3:3; Privat
Gällivare Neitisuando 3:5; Privat
Gällivare Puoltikasvaara 1:3; Privat

2026-06-08

Gällivare Puoltikasvaara 1:5; Privat
Gällivare Puoltikasvaara 2:1; Privat
Gällivare Soutujärvi 2:2; Privat
Gällivare Soutujärvi 4:4; Privat
Gällivare Soutujärvi 6:3; Privat
Gällivare Soutujärvi 6:4; Privat
Gällivare Soutujärvi 9:3; Privat
Gällivare Soutujärvi 15:1; Privat
Gällivare Älvsbacka 2:1; Privat
Kiruna Svappavaara 21:6; Privat

Samfälligheter: Gällivare Neitisuando S:1
Gällivare Suotujärvi S:8
Gällivare Suotujärvi S:9
Gällivare Suotujärvi S:10
Gällivare Suotujärvi S:11
Gällivare Suotujärvi S:20
Gällivare Puoltikasvaara S:5

Natura 2000: SE0820430 Torne och Kalix älvsystem

Sameby: Girjas sameby

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 5027 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 2957 ha
varav produktiv skog ca 2121 ha
Våtmark ca 1358 ha
Sjöar och vattendrag ca 391 ha
Övrig mark ca 321 ha

Beskrivning av området

Kaitumälvens naturreservat består av fyra friliggande områden där området på båda sidor om Kaitumälven är det största. Väster om byn Kiviniemi ligger 2 mindre områden och nordväst om byn Neitisuanto ligger ett medelstort område på norra sidan av Kaitumälven. Bergarterna i områdena består av basalt-andesit, trakytoïd-ryolit, dacit-ryolit, granit och glimmerskiffer. Jordarterna domineras av morän och torvmarker vilket ger områdena en småkullig karaktär avbrutet av höga berg och myrområden. Längst med Kaitumälven finner man även områden med älvssediment.

2026-06-08

Skogarna domineras av barrblandskogar med inslag av gamla tall överståndare.

I området på båda sidor om Kaitumälven är terrängen med undantag för några berg relativt flackt. Skogarna här utgörs främst av senvuxen och urskogsartad barrblandskog. Området brann för ca 200 år sedan och delar av skogen är uppkommen direkt efter branden. I områdets sydöstra del hittar man gott om tallöverståndare och torrträd av silverkaraktär. Runt de mindre bäckarna växer oftast sumpskogar.

Det förekommer stora våtmarker i området där det på myrholmarna växer senvuxen skog. Utöver myrarna finns även småsjöar och genom området rinner de oreglerade älvarna Kalix- och Kaitumälven vilka skapar fina naturliga älvstränder. Våtmarkerna är mångformiga och har mycket höga naturvärden. Delar av våtmarkerna är fattigmyr medan andra utgörs av rikkärr. Det förekommer även blandsträngmyrar som med sina dvärgbjörkar och avsaknad av träd har alpin karaktär.

Området nordväst om byn Neitisuanto omger höjden Unna Čoavddagobba. Landskapskaraktären övergår från skogsklädda höjder till skogs- och myrmosaik med öppna men även långsträckta myrar med holmar där senvuxen granurskog växlat med sumpskogar växer. Skogen domineras här av urskogsartad gran- och barrblandskog med inslag av grova gammeltallar. Kring bäckarna växer sumpskogar dominerade av björk. Myrarna håller höga och mot öster mycket höga naturvärden. I myrmarkerna förekommer källor varav några kallkällor. Delar av myrarna övergår även i rikkärr.

De två områdena väster om byn Kiviniemi ligger runt vattendraget Coalujohka. Här har landskapet en mosaikartad karaktär med smala myrstråk växlat med platta kullar. På kullarna växer tallskog där det i vissa partier finns gott om äldre tallar uppemot 400 år gamla. Myrarna här har höga naturvärden.

I reservatets skogar kan man se arter som lavskrika, stjärntagging, granticka, harticka och garnlav och längst med vattendragen utter, lax, lake och harr. Arter som man hittar i våtmarkernas rikkärr är snip, guldspärrmossa, trindstarr och kärrkrokmossa korvskorpionmossa och mässingsmossa, skedmossa, kärrkrokmossa och kärrskapania.

2026-06-08

Området har en lång historik av småskaligt jord- och skogsbruk med bland annat myrslåtter och skogsbete. På vissa av våtmarkerna i reservatet syns fortfarande spår av myrslåttern i form av bland annat lador och raserade hässjor. I reservatet finns idag fortfarande kvar flertalet ströängar.

Flera delar av skogen är påverkade av historiskt bruk som plockhuggning och dimensionsavverkningar och enstaka delar är påverkade av sentida kallhyggesbruk. Delar med gamla hyggen har fått ingå i reservatet som utvecklingsmarker.

Området används även av Girjas sameby som har rastbete, flyttleder, förvinter-, trivsel- och vinterland i reservatet.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a – 29 b §§ MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

2026-06-08

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Maria Noro-Larsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Elin Winnberg Bergström medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Karta över undantagsområde för undersökningstillstånd
5. Karta över skidlopp
6. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

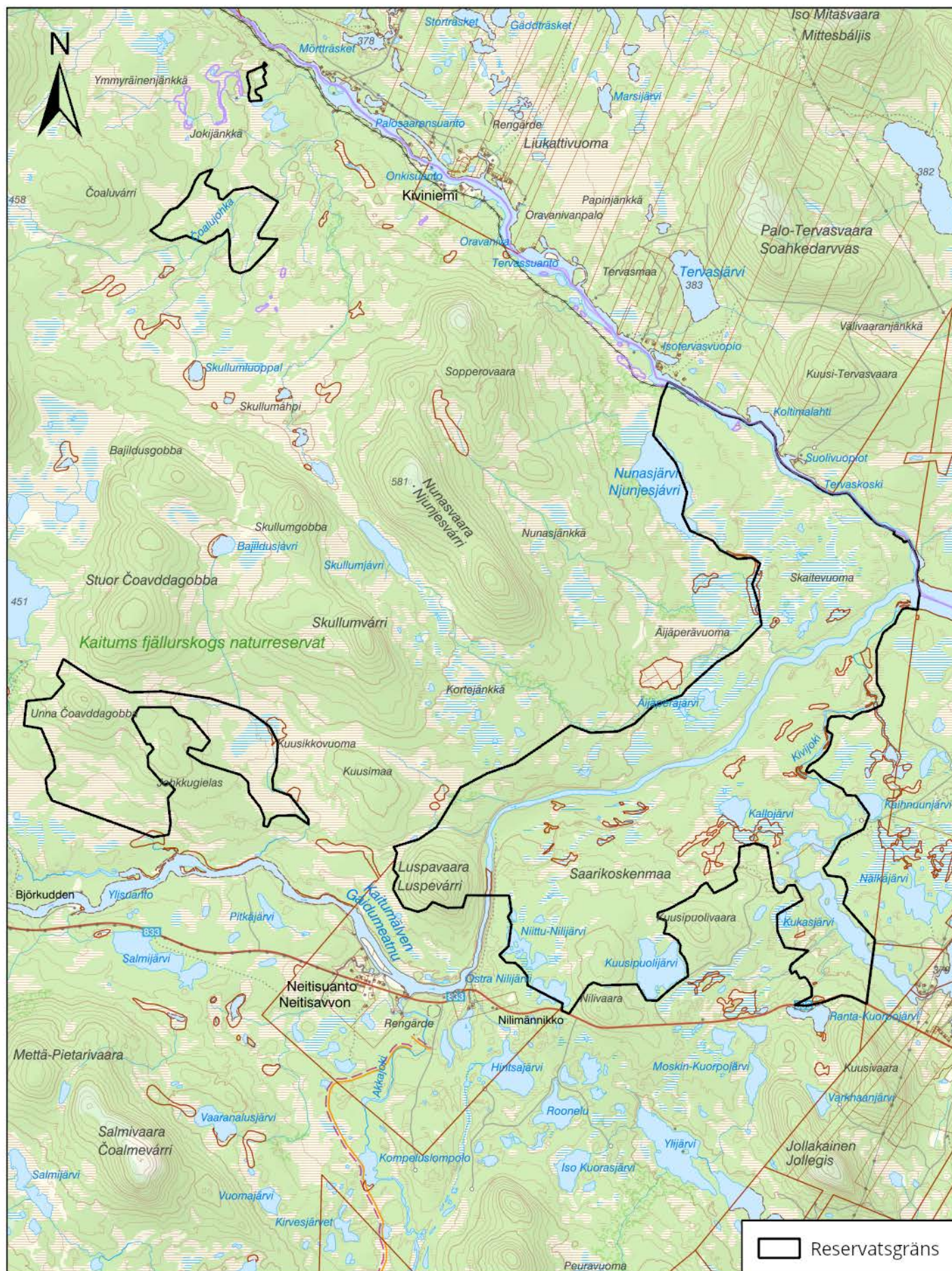
Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Areal: ca 5027 ha

Skala: 1:90 000

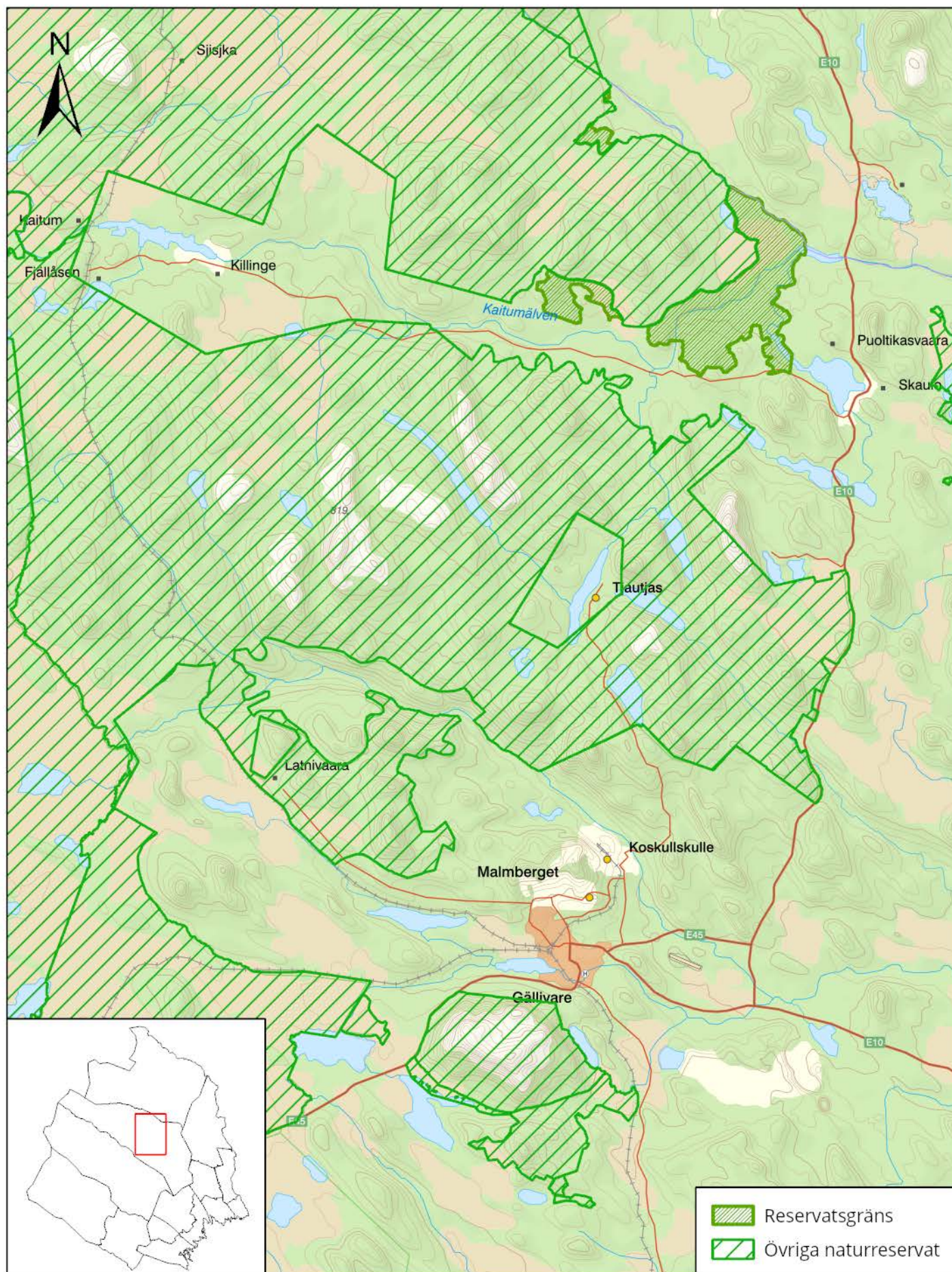
Kaitumälvens naturreservat

Gällivare kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:300 000

0 5 10 20 km

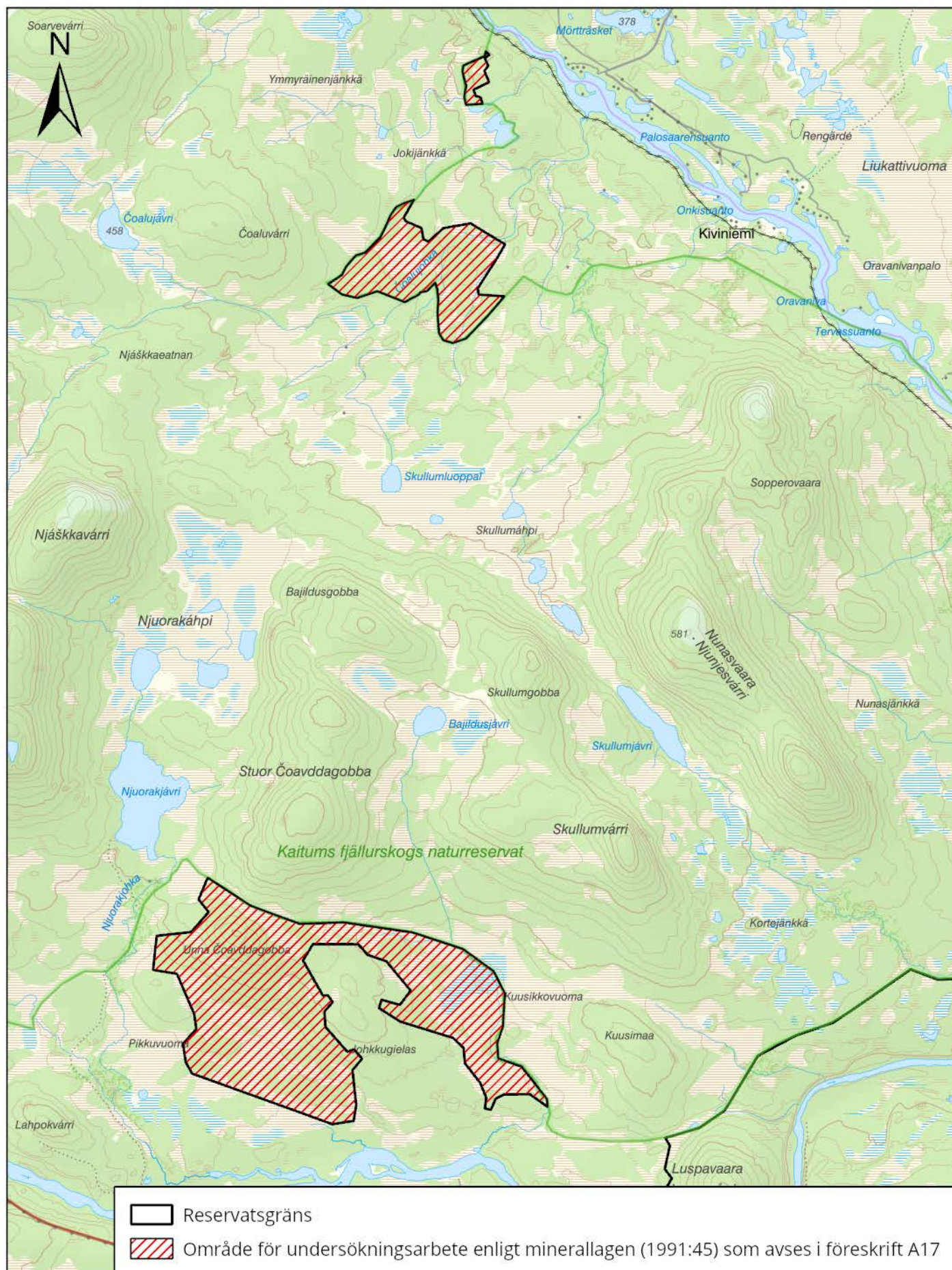
Kaitumälvens naturreservat

Område som avses i föreskrift A17

Länssstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:65 000

0 1 2 3 km

Kaitumälvens naturreservat

Dragning för skidlopp som avses i föreskrift C7

Skala: 1:45 000

